

Valentine Kalan 8-13-4
654 W. 161 St.
New York, N.Y. 10032

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT
IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, AUGUST 15, 1973

LETO. LXXV. — VOL. LXXV

Nixon na tujem ni zgubil dosti podpore

Povpraševanje lista The New York Times v tujini je pokazalo, da predsednik Nixon zaradi Watergate afe-re ni izgubil na tujem dosti podpore.

WASHINGTON, D.C. — The New York Times je preko svojih sodelavcev po vsem svetu pretekle tedne skušal dognati, kako je afera Watergate in zaslivanje o njej v ZDA vplivala na položaj predsednika ZDA. Na splošno so dognali, da svet jemlje Watergate resnejše, kot ga je pred meseci, da pa ta ni vplival dosti na podporo mednarodni politiki predsednika Nixon.

V tujini se ne brigajo toliko za posledice Watergate afe-re na ameriško zunanjo politiko, kot kaže skrb v tem pogledu dr. H. Kissinger v Washingtonu, trdi The New York Times. Glavni predsednikov svetovalec v mednarodni politiki je nedavno sva-til, da bo izguba ugleda pred-sednika Nixon doma imela nuj-ne posledice tudi v tujini.

Sličan pregled v maju je po-kazal, da so se v tujini za Wa-tergate malo menili, pa se zato čudili ZDA, čemu tako reč tako napenjanje. Sedaj presojajo vso reč resnejše in skušajo v tem okviru presojati ameriško druž-bo in vodstvo. Med tem ko svo-bodni svet o Watergate zadevi dosti piše in razpravlja, je o njej v komunističnem svetu z izjemo Jugoslavije slišati le redek glas.

Iran pripravljen na boljše odnose s Kina

TEHERAN, Iran. — Iranski šah je z zadovoljstvom sprejel ponudbo, naj Iran nadomesti Kanado v Mednarodni nadzorni komisiji za Vietnam. V tem vi-di priznanje za Iran in za nje-gov rastoči vpliv v svetu.

Šah smatra, da je Iran postal važna sila, katere vpliv sega preko njenega neposrednega področja v svetovno politiko. Za-to je tudi ugodno odgovoril na prizadevanje L. R. Kitajske za boljše odnose z njo. V Pekin-gu vidijo namreč v Iranu mož-nega zaveznika proti Sovjetski zvezi.

V Teheranu gledajo s precej nejevolje na ZSSR, ki vneta podpira Irak in Afganistan ter skuša povečati svoj vpliv v Perzijskem zalivu, ki ga smatra Iran za v prvi vrsti svoje vpliv-no področje.

Pozabi na Watergate, preskrbi nam vezilno žico!

WASHINGTON, D.C. — K težavam farmerjev na jugoza-hodu dežele se je pridružilo še pomanjkanje žice za vezanje bal. Tako je neki nejevoljni far-mar iz Oklahome brzojavil Carlu Albertu, vodniku Predstavi-niškega doma: Pozabi na Water-gate, preskrbi nam vezilno ži-co!

Vremenski prerok

Dopolodne oblačno in deževno, nato postopna zvedritev. Naj-višja temperatura okoli 75.

Novi grobovi

Louis Marn
V 88. letu starosti je na posledicah srčnega napada umrl na svojem domu Louis Marn, 18103 Neff Road, mož Mary, roj. Lon-gar, dolgoletne tajnice Društva Blejsko jezero št. 27 ADZ, oče Mary Sinkovec, Louisa in Ed-warda, šestkrat stari oče, šest-krat prastari oče, brat pokojnih Franka, Ignatiusa, Johanne Koz-levčar in Mary. Rojen je bil v vasi Hudeje pri Trebnjah, od koder je prišel v ZDA leta 1910. Bil je upokojenec, preje zapo-slen 15 let kot strojnik pri Fisher Body Co. in nato 14 let pri vzdrževalnem oddelku Euclid Beach Parka, vse dokler parka niso zaprli. Pokojnik je bil član Društva Blejsko jezero št. 27 A.D.Z. in Kluba slovenskih upokojencev v Euclidu. Pogreb bo v petek ob 8.15 iz Zeletovega po-grebnega zavoda na 458 E. 152 St. v cerkev sv. Kristine ob 9. uri, nato na pokopališče vernih duš. Ure kropljenja danes od 7-9 in jutri od 2-5 in od 7-9.

Nezadovoljni v pošli sen. Ervinu številnejši

WASHINGTON, D.C. — V prvih tednih zaslivanja pred posebnim senatnim odborom, ki mu načeljuje sen. Sam Ervin, je bila pošta, ki jo je senator dobival, v glavnem njemu na-klonjena. Na 8 pismem je bilo kvečjemu eno kritično.

Od tistih tednov se je veliko spremenilo. Vesti iz senatorjeve okolice trdijo, da je sedaj kri-tično že eno od 3 ali 4 pismem.

Senatorjevi sodelavci in nje-govi podporniki so začeli posta-jati zaskrbljeni, da utegne to za-sliševanje končno senatorju le škoditi in to v taki meri, da bo postala dvomljiva njegova po-novna izvolitev prihodnje leto. V preteklih volivnih letih Sam Ervin že dolgo ni imel nobenih težav, za prihodnje leto mu jih pa že obetajo.

Narodni parki

Poseben urad za oskrbo na-rodnih parkov je bil ustanovljen leta 1916.

Krščanski demokrati v čilu branijo štrajk lastnikov tovornjakov

Ko je nova vojaška vlada zahtevala konec štrajka lastnikov tovornih avtomobilov, se je za štrajku-joče postavila stranka krš-čanskih demokratov.

SANTIAGO, Čile. — Krščan-ski demokrati so najmočnejša stranka v republiki, močnejša od Allendejevih socialistov, za-to so tudi vodniki politične opo-zicije, ki ima večino v Kongresu in tako možnost nadzora nad vlado, dokler se ta seveda drži ustave.

Zastopnik krščanskih demo-kratov Eduardo Cerda je dejal, da bo stranka smatrala Allende-jevo vlado odgovorno "za vsako nasilje, do katerega bi moglo priti, če bo vlada skušala štrajk zlomiti s silo".

Krščanski demokrati so dali to izjavo, ko je okoli 50.000 štrajkujočih lastnikov tovornja-kov vladin poziv, da se vrnejo na posel ali pa se izpostavijo ne-varnosti zasege tovornih avto-mobilov odklonilo.

"Mi ne sprejemamo ultima-tov," je dejal L. Vilarin, pred-sednik Zveze lastnikov tovornih avtomobilov Čila.

Tri tedne stari štrajk, ki so se mu pridružili vozniki avtobu-sov, taksijev in drugih promet-nih sredstev, je ustavil skoraj ves promet. Štrajkujoči zahte-vajo dovolitev višjih cen za pre-voze in od vlade boljše oskrbo z nadomestnimi deli za njihova vozila.

Cene zlata padle

LONDON, Vel. Brit. — Ko se je nemir na denarnih trgih une-sel, je začelo zlato, ki ne prina-ša nobenega dohodka, ob povi-šanih obrestih na denar, izgub-ljati privlačnost in seveda tudi ceno.

Potem ko je dosegla pred ne-kaj tedni že \$126 in čez za unčo, je padla cena zlata koncem pre-teklega tedna na \$106.75.

Mladi Joseph Kennedy se prevrnil z avtom

HYANNIS, Mass. — Joseph Kennedy, sin pok. sen. Roberta F. Kennedyja, se je v ponedel-jek prevrnil v jeeu podobnem avtomobilu, v katerem je bil njegov brat David in 5 mladih deklet. Med tem ko voznik sam, ki je po vsem sodeč vozil prehi-tro, ni bil ranjen, so bili vsi o-stali precej ranjeni in ena od deklet je v zelo resnem stanju v bolnišnici.

Tri dekleta so po podeljeni po-moči odpustili, dve sta ostali v bolnišnici, vendar je ena od njih izven nevarnosti.

Policija v Nantucketu je obto-žila Josepha Kennedyja, da je "vozil nepazljivo in tako sprav-ljal v nevarnost življenje in jav-no varnost". Pozvan je bil pred sodišče, kjer se bo moral pri-hodnji teden zagovarjati za svo-je dejanje. Joseph P. Kennedy je star 21 let, njegov brat David, ki je bil pri nesreči tudi precej ranjen, pa 18 let.

Agnew spel na poslu

WASHINGTON, D.C. — Pod-predsednik Spiro T. Agnew, ki je pretekli teden po svoji znani tiskovni konferenci, kjer je de-jal, da nima kaj skrivati in da ni storil nič nezakonitega v zvezi s svojim poslovanjem in politi-čnim delom v Marylandu, odle-tel na krajši oddih v Kaliforni-jo, kjer se je zadrževal v Palm Spring na domu znanega film-skega igralca Franka Sinatre, se je v ponedeljek zvečer vrnil sem lepo rjav in spočit.

Danes poleti v Kolorado, kjer bo prisostvoval odprtju jezui pri Littletonu popoldne, zvečer pa bo govoril v Denverju na sestan-ku neke unije.

Med tem preiskava proti pod-kupovanju, n a g r a j e v a n j u in drugih nezakonitih postopkih v Marylandu teče dalje. Nekateri bivši sodelavci Agnewa so baje pripravljeni pričati proti nje-mu.

Agnew je včeraj izjavil, da so preiskovalcem na razpolago vsi njegovi papirji in on sam. Po-udaril je, da to dela prostovolj-no.

NIXON BO NOCOJ PODAL ODGOVOR NA WATERGATE

Odgovor na zaslivanje in obtožbe v Watergate zadevah, ki ga je predsednik Nixon temeljito pripravil, bo po-dal nočno ob devetih zvečer preko televizije in radia. Napovedujejo, da bo pozval deželo, naj ga podpre v naporu za končanje sedanega mrtvila in pri reševa-nju vprašan, ki mučijo ZDA in svet.

WASHINGTON, D.C. — Pred-sednik Nixon je več dni pretek-li teden pripravil v Camp David svoj odgovor na očitke o Watergate aferi, ki so prišli na dan tekom zaslivanja pred se-natnim odborom. Odgovor je pripravljen v vseh podrobnostih in predsednik bo, kot trdijo, za-nikal vsako krivdo, priznal pa nemara, da je bil "premalo paz-ljiv", ko ni ob prvih znakih, da utegne biti kaj narobe, posegel odločno vmes in napravil red.

Predsednikov odgovor bo ob-segal "belo knjigo", v kateri bo-do točka za točko zavrjeni in pojasnjeni očitki v zvezi z Wa-tergate, kar zadeva Nixon, in govor preko televizije in radia, v katerem bo odgovarjal nepo-sredno na obdolžitve J. Deana in iskal podporo javnosti, da se dežela premakne iz mrtvila, v katero je pognal Watergate in preiskave o njem.

Prihodnji teden bo predse-dnik, ki upa doseči s svojim od-govorom večjo podporo v javno-sti, govoril Veteranom v New Orleansu in kasneje, verjetno šele po Delavskem dnevu, imel tudi časnikarsko konferenco.

Predsednik se je odločil, kot trdijo glasovi iz Bele hiše, za odločno obrambo pred vsemi sumničeni in obdolžitvami. Za-nikal bo vsako vednost o pri-pravah na vlom v glavni urad demokratske stranke v Water-gate poslopu in prav tako vsa-ko vednost o prikrivanju tega in njegovega ozadja preiskovalcem vse do letošnjega marca.

Predsednikovi kritiki z odloč-no in trdo obrambo ne bodo za-dovoljni, oni hočejo več popust-ljivosti in dobre volje od strani predsednika ZDA, četudi so ga mesece in mesece sumničili

vseh mogočih dejanj in kazali nanj kot odgovornega za vse, kar je zdaj znano pod zadevo Wa-tergate v naši javnosti. Malo je verjetnosti, da bi kdorkoli na Nixonovem mestu pokazal kako popustljivost in "razumevanje" za obdolžitve in sumničeni, če smatra in trdi javno, da osebno ni nič kriv, da je edini njegov greh "pomanjkanje pazljivosti" v času, ko je imel toliko posla z vprašanji mednarodne politike in z drugimi vladnimi posli.

Zadnje vesti

CHICAGO, Ill. — Pšenica je več-raj dosegla ceno \$5.07 za mer-nik, kar je največ, kar naša dežela pomni. Skokovit porast cene pšenice bo nujno povzo-čil povišanje cen kruha in pe-civa. Vzrok rasti cen žita so zadnje slabe letine, posebno lani. Letošnja je nakaj bolj-ša, toda zaloge so povsod mo-čno izčrpane in sedaj se skuša vsakdo pravočasno preskrbeti.

PHNOM PENH, Kamb — Ame-riško letalstvo je četr pred polnočjo ustavilo vse letalske napade v podporo vlad Kam-bodže v njenem boju z rde-čimi uporniki. To pomeni tudi konec ameriškega vojaškega posega v Indokino, ki se je za-čel v velikem obsegu spomla-di 1965 in stal našo deželo pre-ko 40.000 mrtvih, na deset in deset tisoče ranjenih in po-habljenih ter preko 120 bilijonov dolarjev. Posledica te vojne leži še težko na nas v moralnem in gospodarskem pogledu.

SANTIAGO, Čile. — Ko je pred-sednik Allende govoril preko televizije in radia v ponedel-jek zvečer o ukrepih za ob-novo reda in posebno za ko-nec štrajka, je nekdo poško-doval električne vode in po-staje so umolkile. Ko se je po 40 minutah Allende zopet oglašil, je pozival javnost k miru, pa istočasno obdolžil skrajne desničarje za prekini-tev električna napeljava in napovedal, da bo od Kongresa znova zahteval proglasitev ob-sednega stanja. To je zahte-val že enkrat v letoš-njem letu, pa je Kongres nje-gov predlog zavrnil.

LOS ANGELES, Kalif. — Ar-madni general Omar N. Brad-ley, edini še živi general s 5 zvezdami, je v zadovoljivem stanju v UCLA Medical Cen-tru, kamor so ga pripeljali, ko mu je strnjena kri zavrila ob-tok krvi v levi pljuč. Gen. Bradley je bil poveljnik ame-riških sil, ki so 6. junija 1944 začele na evropskih tleh boj proti Hitlerjevimi silam za osvoboditev Evrope.

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — Zastopnik ZDA John Scali je v imenu svoje vlade obsodil izraelsko ugrabitev arabskega potniškega letala zadnji petek nad Libanonom kot "kršenje ustanovne listine ZN in med-narodnega prava". ZDA bodo glasovale za resolucijo v Var-nostnem svetu, ki obsoja Iz-rael zaradi tega dejanja, niso pa za enkrat za nobene sank-

Iz Clevelanda in okolice

V bolnišnici—

Mrs. Marija Kokal, 15228 Sa-ranac Rd., je v Woman's bolni-šnici srečno prestala operacijo. Leži v sobi št. 517. Obiski so do-voljeni. Želimo ji naglega ok-revanja!

Kar 6 sorodnikov

v mestni službi—
Včerajšnji The Plain Dealer je prinesel na 1. strani poročilo, da je v mestni službi kar 6 so-rodnikov mestnega odbornika Michaela Zone iz 3. varde, ki skupaj z njim letno zaslužio \$100,547! Mrs. Mary Zone, žena mestnega odbornika, je dejala, da njen mož ni rabil svojega vpliva, da bi bil vse te sorodnike spravil v mestno službo. Prišli so vanje po rednih potih.

Kandidati živahnejši—

Kandidati za mestne odborni-ke se že živahno prizadevajo za podporo med volivci. Ker je do volitev še precej daleč, so še vsi polni upanja, nekateri tudi pre-cej pogumni in napovedovanju zmage. Le kdo bi jim ne privo-ščil tega veselja?

Dražji telefon—

Ohio Bell Telephone Co. je v okviru sporazuma, ki ga je skle-nila z večino mest v Ohio in ka-terega je potrdila Public Utili-ties Commission of Ohio, včeraj povišala ceno za telefon za osebo od \$7.85 na \$8.25. Zvi-šane so tudi cene za namestitev in popravila. Mestni odbornik D. Kucinich je napovedal vloži-tev priziva na državno vrhovno sodišče in še dalje, če tam ne bo uspel. Trdi, da so nove cene za Cleveland nezakonite in pri-stranske.

K molitvi—

Članstvo Društva Kristusa Kralja št. 226 KSKJ je vabljeno nočjo ob 7.30 v Zakrajškov po-grebni zavod k molitvi za umrlo Margaret Brancel, jutri ob 8. zjutraj pa k njenemu pogrebu.

Marijino vnebovzetje—

Danes je zapovedan praznik Marijinega vnebovzetja ali Ve-liki Smaren. Temu je posveče-nih veliko cerkva na Sloven-skem, pa tudi drugod po svetu, med njimi slovenska farna cer-kev na Holmes Avenue v Clevel-landu.

K molitvi—

Clanice Podr. st. 25 SZZ so vabljene v Zakrajškov pogreb-ni zavod v četrtek ob 9. uri do-poldne k molitvi za umrlo Mary Vidmar.

Dobra letina na Kitajskem

WASHINGTON, D.C. — Po-ljedelsko tajništvo ZDA je obja-vilo, da poročila iz Kitajske go-vore o dobri letini. Poročilo ne pove nič o kitajskih načrtih za nakup žita v tujini.

Kitajska je že sklenila pogod-be za nakup 4.7 milijonov ton a-meriškega žita in soje v letu 1973-1974.

cije proti Izraelu. Te predla-gata Egipt in Sovjetska zveza. WASHINGTON, D.C. — Gene-rall Motors, Ford in U.S. Steel so obvestile vlado ZDA, da mislijo v teku 30 dni povečati cene svojih produktov. Ame-rican Airlines so napovedale 8% povišanja svojih cen za lete v ZDA. Chrysler in Ame-rican Motors sta objavili povi-šanje cen že včeraj. Te bodo stopile v veljavo, če Svet za življenjske stroške ne bo po-višanja odklonil ali pa to ome-jil.

V ISKANJU TRGOVINE S SOVJETSKO ZVEZO JE TREBA VEČ TREZNOSTI

delovanje nenadno končati.

Sovjetska zveza se prizade-va za pridobitev ameriške tehnologije, modernega vode-ka, da je ta prodaja stala po-trošnike v ZDA vsaj en bili-jon dolarjev, torej toliko, kot so ameriški farmerji in vsi posredniki za prodano žito do-bili. S tega zornega kota gle-dano, je bila ta kupčija za A-meriko, ki se tako rada po-stavlja s svojimi poslovnimi sposobnostmi, prava polomi-ja.

Tisti, ki so to kupčijo pri-pravili in izvedli, seveda tega nočejo in nemara ne bodo pri-znali, toda dejstvo ostane, pa naj ga priznajo ali ne!

V okviru izboljševanja od-nosov med ZDA in ZSSR igra povečanje trgovine, gospodar-skega in posebno tehničnega sodelovanja veliko vlogo. Za-govorniki te politike trdijo, da bo povečanje takih vezí us-tvarilo med obema glavnima silama sveta večje zaupanje in postopno privedlo toliko do skupnih koristi, da se bosta obe strani pazili, da ne bi znova zašli v spore in trenja, ki bi mogla tako koristno so-

Prav pri vprašanju kredi-tov pa se je treba ustaviti in temeljito premisliti, ali je mo-dro poslovno, politično in vo-jajško, da jih svobodni svet, v prvi vrsti ZDA, da ZSSR na razpolago.

Državno tajništvo v Wa-

shingtonu je po svojih stro-kovnjakih dognalo, da razpo-laga ZSSR z nekako 9.5 bili-jonov dolarjev v zlatu. To je precej velik kup, saj tudi sa-me ZDA nimajo dosti več zlata! Pri tem ga ZDA prid-o-be letno sorazmerno malo iz lastnih virov, ZSSR pa je na zlatu bogata, prva za Južno Afriko, na vsem svetu. Če je torej ZSSR res toliko za u-spešno izkoriščanje njenih pri-rodnih zakladov, ki naj po-maga k rasti sovjetskemu go-spodarstvu, bo vsekakor pri-pravljena dati v ta namen tu-di del svojega zlata.

Sovjetska zveza je v zad-njih letih vložila ogromna sredstva v svoje oborožene si-le, ki jih je modernizirala in opremila z novim orožjem. V pičlem desetletju je zgradila vojno mornarico, ki jo znano britansko delo Jane's Fight-ing Ships stavi nad ameriško. Če bi vsa ta sredstva, ki jih je vložila v oboroževanje, vložila v gospodarstvo, bi ko-maj potrebovala kako tujo pomoč pri izkoriščanju svojih pri-rodnih zakladov!

Nihče ne more zahtevati, da ZSSR ne bi skrbela za

primerne oborožene sile, toda del sredstev, ki jih zdaj vla-ga vanje, bi brez škode za svojo varnost lahko usmerila v gospodarstvo, kajti ob trez-ni presoji pridejo v Kremlju lahko do spoznanja, da jih nihče resno ne ogroža. ZDA nimajo do ZSSR nobenih zahtev, Kitajska jih sicer ima, pa jih ni sposobna s silo uveljaviti. Sovjetski vodniki izgrajujejo sovjetske oborože-ne sile v taki meri ne zaradi svoje varnosti, ampak za do-sego svojih političnih ciljev, za dosego sovjetsko-komuni-stične prevlade nad svetom. Naj jim pri tem ZDA poma-gajo v lastno škodo?

Po trezni sodbi in premisle-ku bi smele ZDA pomagati Sovjetski zvezi pri izgrajeva-nju njenega gospodarstva, zlasti industrije šele tedaj, ko bi ta omejila izdatke za svoje oborožene sile, preneha-la te izgrajevati, v taki me-ri, da bi presegle vse ostale na svetu, vključno te ZDA. Če ne morejo do tega spo-znanja naša podjetja in druž-be priti sama, je dolžnost od-govornih v zvezni vladi, da jim do tega pomagajo.

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44108

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

- Združene države:
\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece
Kanado in dežele izven Združenih držav:
\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

- United States:
\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months
Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 156 Weds., Aug. 15, 1973

Kam greš, Amerika?

I.

Tako je vprašal zadnji rojak, ko se je ustavil v uredništvu. Po kratkem preudarku in odmoru je dodal: Zdaj pa še Agnew?

S tem je povedal jasno, da misli v prvi vrsti na moralno stran, na moralni položaj, v katerem se je naša dežela nenadno znašla. Rojak, ki je prišel pred več kot 60 leti v Ameriko s praznimi, pa za delo sposobnimi rokami in z bistro glavo, je v teh letih veliko dosegel. Dejali bi, da je "uspeh", ker je primerno poskrbel za svojo družino, dosegel ugleden položaj v sredini, v kateri živi, in si gmotno zagotovil mirno, brezskrbno jesen življenja kljub inflaciji, ki je marsikomu napravila življenje težavnejše, kot je kdaj predvideval.

Skozi 60 let je gledal okoli sebe, spoznal, kako se je cenil uspeh dela, kako so nekaj ljudi presojali po njihovem življenju, po vztrajnem, pridnem delu, po varčnosti, po poštenju, po iznajdljivosti in sposobnosti v boju za ohrnitev, ki je bil veliko trši, kot je v današnjih dneh.

Amerika je "imela tedaj ideale, ki jih je cenil svet", zaradi katerih so prihajali ljudje na njene bregove iz daljnih, tujih dežel v prepričanju, da je to dežela njihovih sanj.

Žalost je ležala na očeh rojaka, ko je govoril o onih dneh in ves se je vnel ob starih spominih.

Amerika, kam greš?

Prvo, kar je treba pripomniti, je dejstvo, da vsi, ko pridemo v določena leta, gledamo na preteklost s posebnim pogledom, s pogledom starega človeka na mladost. Tedaj je bil vse lepo, ker smo bili mladi. Kaj nam je bil mar ves svet, ko je bilo v nas življenje in moči na pretek? Človeški rod ima svoj začetek v raju, pravi Sveto pismo, "zlata je bila prva njegova doba", je pel stari Rimec Ovid. Ko gledamo v starost nazaj, se spominjamo radi veselih in prijetnih dni, težke pa pozabljamo.

Ni dvoma, da je bila Amerika pred 50 in 60 leti drugačna. Bila je brez dvoma moralno trdnjša, toda življenje je povprečnega človeka je bilo tedaj dosti težje. V pol stoletja smo napravili ogromen napredek! Redek bi se bil pripravil vrniti v one dni, živeti in delati v onih razmerah. Pa vendar govorimo in pripovedujemo, kot da so bili to skoraj "zlati" časi.

Ugotoviti je treba, da je bil materialni napredek v Ameriki v zadnjih 50 letih izreden, da je v tem pogledu danes življenje lažje, veliko udobnejše.

Drugo je vprašanje morale. V tem pogledu bi težko rekli, da smo napredovali, četudi je nemara zakonitost segla bolj na široko in se je pravičnost uveljavila zlasti na socialnem in rasnem, pa delno tudi verskem področju v precej večji meri, kot smo jo poznali v začetku tega stoletja. Socialna zakonodaja je izboljšala položaj milijonov tiskanih, poskrbela za brezposelne, onemogle in stare, četudi še vedno ne v zadostni meri. Še vedno jih je dosti, ki so v skrbeh za starost in za bolezen! Šole so široko odprte vsem, celo tudi visoke.

Boljše in udobnejše materialno življenje je na žalost vplivalo slabo na moralno stran življenja. Ko smo se borili za obstoj, ko je bilo vsakdanje življenje trdo, smo se ozirali kvišku in poudarjali "V Boga zaupamo!" To smo zapisali celo na svoj denar. Ko se nam godi dobro, ko v materialnem pogledu komaj kaj pogrešamo — trenutne težave v preskrbi z določenimi dobrinami bodo prešle — se le malo menimo za Boga. Prenekaterim je postal naravnost odveč, nešteti Zanj nisi slišali niso ne v družini ne v šoli... Tam ga je celo prepovedano imenovati!

Če nam ni za Boga, nam seveda ni za Njegove zapovedi, za Njegove nauke! Srečo iščemo brez Njega, mimo Njega, tudi proti Njegovim zapovedim. Le kaj naj bi nas pred tem zadrževalo? Če ni Boga, če je s tem svetom vse opravljeno, vse končano, kaj nas briga bližnji? Kaj nam mar poštenost? Sploh pa, kaj pa je poštenost, čemu naj služi? Mar ni le ovira našemu uživanju? Mar ni le preostanek prazne vere, vere v Boga, ki ga ni?

Človek, ki Boga ne prizna, bo iskal svojo srečo, svoj užitek kjerkoli ga bo videl, kjerkoli bo mislil, da ga lahko doseže. Če pri tem sočloveka pohodi, ga uniči, zlorabi, je brez pomena! To je miselnost, ki jo odkrivajo sodniki, zagovorniki in odvetniki pri večini zločincev!

Vprašanje je, kako, da je ta miselnost segla tako široko, se začenja v vse plasti naroda? Ni dvoma, da je vzrok temu pomanjkanje vzgoje. Starši otrokom nudijo vse, pa jih hočejo omejevati v njihovi "svobodi", ker je ta tako kratka... Šola ne vzgaja, samo uči. Divjak, ki so ga starši poslali v šolo, ostane divjak, nihče ne skrbi za to, da bi porazal divje poganjke, da bi mladega človeka povedel na

pravo pot, mu dal trdno moralno osnovo, vzore, ga vzgojil za koristnega člana človeške družbe. Morala, ki ne sloni na veri v Boga, ni dosti prida. Tega so se očetje te dežele zavedali, zato so se sklicevali na Stvarnika v sami izjavi o Neodvisnosti. Sedaj nam je odveč in uradno smo ga poglani iz naših šol!

Cerkev je v ZDA ločena od države, to se pravi, da država ne podpira in ne priznava nobene veroizpovedi, nobene vere, toda to ne pomeni, da je naša ustava proti veri. Vse, na čemer sloni, izdaja in potrjuje globoko vero v Boga. To so ustanovitelji ZDA smatrali za samo po sebi razumljivo resnico in dejstvo!

BESEDA IZ NARODA

Žegnanje, festival in še kaj

CLEVELAND, O. — Cerkev — "mašnega" vina — tako do vrha, da bi privrskal ven skozi vrata. Kaj pravite — mi bo "ratalo"?

In tale naš mežnar g. F. Mlinar! Brez vsake hude sile je postavil metlo v kot in hajd pred g. župnika. Je pravil: Za menoj je 22 let dela; izčrpan sem in naveličan dobrega in slabega pri tem cerkvenem poslu, zato sem se odločil, da grem v pokoj!

Oddal je šop ključev — vzel svojo ženko in odšel je za nekaj tednov domov na lepo Gorenjsko. Še enkrat si je fant zaželel napolniti pljuča s svežim zrakom, se do siteda napiti sveže studenčnice. Po vrnitvi se bo izselil iz cerkvene hiše gor nekam v Euclid — bo pa še ostal naš faran.

Razpisana je služba "ženitorja" — jaz pravim po naše: mežnarja. Omenil sem enemu izmed cerkvenih mož sebe — pa sem dobil dosti krepak odgovor. Je rekel mož: Je lepo, ker se za ta cerkveni posel zanimaš, samo prijatelj, dvajset let si se prežgodaj rodil — ali pa recimo, dvelet let si prepozno me vprašal.

Popoldan istega dne se bomo v stari cerkvi zabavali, se med prijatelji pozdravili — seveda s prigrizkom in zamakom. Žene in dekleta bodo že dan poprej cvrle krofe in vlekke testo, iz katerega bodo nastale vse mogoče sladke dobrote. Če je kakšna duša, ki se skupne peke ne more udeležiti, je pa naprosena, naj nekaj povije doma in robo prinese na dan festivala v staro cerkev.

Da ne bo morebitnega dolgega časa na tem našem festivalu tistim, ki ljubijo glasbo, bodo "Mladi harmonikarji" igrali poskočne melodije. Se zavrteli se bomo, če bo le naš č. g. župnik odnesel pete iz dvorane. Ples ni na programu — se je le porodil v moji muhasti glavi.

Naj vsak zaveden, veren faran stori svoje — tako popoldan kakor popoldan, — da bo ta festival lepo uspel. Bog bo plačal vsem — in za vse.

SE NEKAJ DROBTINIC. — Lepa cerkev, prijazna okolica in dobra postrežba župnišča zaustavi več duhovnih popotnikov v naši fari. Pravijo nekateri — jaz ne trdim — da naš č. g. V. Tomc ljubeznega obraza sprejema svoje stanovske sobrate — jim da priliko, da se popotnega prahu izperejo, pošteno odpočijejo, pa še prigrizki ni menda skop. Omenim naj častite gospode — goste — v kolikor se jih trenutno moja glava more spomniti: Fr. Balazič, Fr. Wolbang, Fr. Bedernjak, Fr. Franci Urbanja, Fr. Franc Hudl, Fr. Alojzij Mehle.

Kar se tiče dobre župnijske postrežbe, se meni zdi, da je najbolj pametno, če stvar sam preizkusim, predno pritrdim. Na samo žegnansko nedeljo se bom po glavni maši vrtel tam med cerkvijo in župniščem — tako, da se me g. župnik ne bo mogel izogniti in ne me prestopiti. Bi se nazarensko rad povabil v župnišče na kosilo. Ne gre mi toliko za jed samo — rad pa bi se pošteno n a z e h t a l tistega

MILWAUKEE, Wis. — Pošiljam vam naročnino, ker čeravno sva, moj mož že 64, jaz pa 51 let v Ameriki, vseeno še rada čitava slovenski časopis. Posebno jaz, ki sem bila med prvo vojno še v Avstriji (danes del Jugoslavije). Zato me precej zanima dopis o doživljajih iz prve svetovne vojne. Mislim, da je to tisti dopisnik, ki je enkrat zapisal o krvoločnih Madžarih. Kar se tega tiče, v vojni so krvoločni vsi narodi in da ne bo slovenski svet mislil, da so Madžari neke vrste slabši narod, kot smo mi, evo vam, kar sem jaz doživela v mestu Pecs (Fuenfkirchen) na Madžarskem.

Tam je bila boljša plača, zato je bilo veliko naših in tudi nemških deklet zaposlenih pri madžarskih bogataših. Me smo bile: jaz slovenska kuharica, sobarica Nemka iz Graza in governessa Nemka iz Nemčije, ki je učila dve hčeri nemško, angleško in francosko.

Bilo je na Binkoštno nedeljo v zadnjem letu vojne. Ob šestih zjutraj je začelo grmeti, puške in kanoni iz kasarne, samo za dober blok od našega stanovanja. Skočimo pokoncu. Vojaški kričaji, puške-pokajo. Mislimi smo, da se svet podira, pa v tem prileti brat naše gospodinje: "Bežite v klet — Aufstand!" Kroglo so letele prav v našo kuhinjo. Čez približno uro in pol se je zemlja tresla, toliko konjenikov in vseh vrst vojakov je bilo iz bližnjih mest. Me smo molile rožni venec, a Judi po svoje. Komaj okoli 3. ure popoldne so se strelji slišali že bolj oddaljeni. Šli smo počasi drug za drugim v kuhinjo. Postavila sem neke jedi na mizo, pa nobeden ni mogel jesti, tako smo bili zastrašeni.

Proti večeru se je streljanje še slišalo iz daljave. Zelo radovedna sem se potegnila okrog ogla in gledala, kako so metali na vozove mrtva trupla. Drugi dan so streljali upornike, nekaj ducatov. Ne vem več pravega števila. Na stotine jih je pobegnilo v velikanske gozdove. Strašno je bilo jeseni o Vseh svetih. Grob, kjer so govorili, da je nad 500 upornikov pokopanih... Mater, žene, otroci, to bi bil jok in klicanje mrtvih, da sploh ni bilo mogoče poslušati.

Pa, moj dragi dopisnik! To ni so bili krvoločni Madžari, siromaki so bili, kakor vsi vojaki, ki morajo iti v vojno.

Moj najboljši brat je bil ranjen, pobabljen v Galiciji in potem še v Judenburgu. Na smrtni postelji je rekel: Ne bojim se smrti, a bojim se odgovora za vse tiste, ki jih nisem nikdar poznal, pa sem jih moral umoriti. Dobro in slabe ljudi najdemo po celem svetu, največ lumparije pa imamo prav tukaj v Ameriki pri tistih, ki imajo vsega preveč, pa še grabijo kot gosnice na zelju.

Pozdrav vsem Slovincem v Clevelandu in po celi Ameriki. Mr. in Mrs. Matija Kovacic

Malo okrajav Obsežno ozemlje države Arizone je razdeljeno v 14 okrajev.

V spomin Stephanie Sedmak: \$5: Angela Barkovich, Julie Brennstal in Dot PaPalko; Mr. in Mrs. Joe Cekada.

V spomin Franka Perko: po \$5: Jennie Hovevar, Mr. in Mrs. Richard Hovevar.

V spomin Angele Prošen: \$10: ADZ #2; po \$5: Mr. in Mrs. Anton Artel, Emily Filipic, Mary Mullec, Luke in Rose Slejko; \$3: Anna Godlar.

V spomin Rudolpha Stanisha: \$400: Mrs. Rudolph Stanisha; \$10: Joe in Pat Morel; po \$5: Glenn Adams, William N. Olanvan, Agnes Jerič; \$2: Mr. in Mrs. Ernest Keržičnik.

V spomin George Kumulchik: po \$5: Mr. in Mrs. Ignatz Hostnik, Mr. in Mrs. Frank Zorman.

V spomin Franka Cergol: \$2: Mr. in Mrs. Max Krečič.

V spomin Louisa Elovar: po \$10: Louis in Mary Kaferle, Upokojenci v Euclidu; Mr. in Mrs. Louis Kunstel, Upokojenci na Holmes Avenue.

V spomin Stephanie Sedmak: \$5: Angela Barkovich, Julie Brennstal in Dot PaPalko; Mr. in Mrs. Joe Cekada.

V spomin Franka Perko: po \$5: Jennie Hovevar, Mr. in Mrs. Richard Hovevar.

V spomin Angele Prošen: \$10: ADZ #2; po \$5: Mr. in Mrs. Anton Artel, Emily Filipic, Mary Mullec, Luke in Rose Slejko; \$3: Anna Godlar.

Vsakemu darovalcu najlepša hvala, prizadetim svojcem naše globoko sožalje!

Za odbor
Vida Shiffrer

Vojaki so siromaki

MILWAUKEE, Wis. — Pošiljam vam naročnino, ker čeravno sva, moj mož že 64, jaz pa 51 let v Ameriki, vseeno še rada čitava slovenski časopis. Posebno jaz, ki sem bila med prvo vojno še v Avstriji (danes del Jugoslavije). Zato me precej zanima dopis o doživljajih iz prve svetovne vojne. Mislim, da je to tisti dopisnik, ki je enkrat zapisal o krvoločnih Madžarih. Kar se tega tiče, v vojni so krvoločni vsi narodi in da ne bo slovenski svet mislil, da so Madžari neke vrste slabši narod, kot smo mi, evo vam, kar sem jaz doživela v mestu Pecs (Fuenfkirchen) na Madžarskem.

Tam je bila boljša plača, zato je bilo veliko naših in tudi nemških deklet zaposlenih pri madžarskih bogataših. Me smo bile: jaz slovenska kuharica, sobarica Nemka iz Graza in governessa Nemka iz Nemčije, ki je učila dve hčeri nemško, angleško in francosko.

Bilo je na Binkoštno nedeljo v zadnjem letu vojne. Ob šestih zjutraj je začelo grmeti, puške in kanoni iz kasarne, samo za dober blok od našega stanovanja. Skočimo pokoncu. Vojaški kričaji, puške-pokajo. Mislimi smo, da se svet podira, pa v tem prileti brat naše gospodinje: "Bežite v klet — Aufstand!" Kroglo so letele prav v našo kuhinjo. Čez približno uro in pol se je zemlja tresla, toliko konjenikov in vseh vrst vojakov je bilo iz bližnjih mest. Me smo molile rožni venec, a Judi po svoje. Komaj okoli 3. ure popoldne so se strelji slišali že bolj oddaljeni. Šli smo počasi drug za drugim v kuhinjo. Postavila sem neke jedi na mizo, pa nobeden ni mogel jesti, tako smo bili zastrašeni.

Proti večeru se je streljanje še slišalo iz daljave. Zelo radovedna sem se potegnila okrog ogla in gledala, kako so metali na vozove mrtva trupla. Drugi dan so streljali upornike, nekaj ducatov. Ne vem več pravega števila. Na stotine jih je pobegnilo v velikanske gozdove.

Strašno je bilo jeseni o Vseh svetih. Grob, kjer so govorili, da je nad 500 upornikov pokopanih... Mater, žene, otroci, to bi bil jok in klicanje mrtvih, da sploh ni bilo mogoče poslušati.

Pa, moj dragi dopisnik! To ni so bili krvoločni Madžari, siromaki so bili, kakor vsi vojaki, ki morajo iti v vojno.

Moj najboljši brat je bil ranjen, pobabljen v Galiciji in potem še v Judenburgu. Na smrtni postelji je rekel: Ne bojim se smrti, a bojim se odgovora za vse tiste, ki jih nisem nikdar poznal, pa sem jih moral umoriti. Dobro in slabe ljudi najdemo po celem svetu, največ lumparije pa imamo prav tukaj v Ameriki pri tistih, ki imajo vsega preveč, pa še grabijo kot gosnice na zelju.

Pozdrav vsem Slovincem v Clevelandu in po celi Ameriki. Mr. in Mrs. Matija Kovacic

Malo okrajav

Obsežno ozemlje države Arizone je razdeljeno v 14 okrajev.

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELOVCU
GLAVNI STEBER SLOVENSTVA NA KOROŠKEM

Iz pisma Družbe sv. Mohorja v Celovcu

Morda se ni še nobeno leto po zadnji svetovni vojski ustavilo za krajši ali daljši čas v Celovcu na Koroškem toliko ameriških slovenskih ljudi, kakor v letošnjem letu, posebno še v teh poletnih. Vsi ti se skoro brez izjeme oglasijo pri Družbi sv. Mohorja na Vetrinjskem trgu (Viktringer Ring) 26, kjer ima Družba svoj dom že od leta 1893. (Potemtakem je Mohorjev dom v Celovcu star ravno toliko kakor fara sv. Vida, prva slovenska župnija v Clevelandu.) V pismu, katero smo prejeli te dni od Družbe iz Celovca, stoji med drugim tole: "Marsikaterga poverjenika in tega in onega prijatelja naše Družbe smo v zadnjih tednih mogli pozdraviti v Mohorjevem domu v Celovcu. Na poti v domovino se je ustavil tudi pri nas. Vedno smo veseli vsakega obiska. Vsakterega rojaka in rojakinjo vabimo, naj nas obišče, ko potuje skozi Celovec. Vedno spet in spet ob takšnih priložnostih z njimi obujamo spomine na leta 1945 do 1948, ko so se mnogi od vas, dragi prijatelji Družbe sv. Mohorja, pripravljali na pot v Ameriko in druge prekomorske kraje, v Celovcu pa smo v tistih letih pričeli na novo graditi in organizirati našo najstarejšo kulturno-versko ustanovo Družbo sv. Mohorja, delo božjega služabnika Antona Martina Slomška, prelata Andreja Einspielerja in profesorja Antona Janežiča."

Daljnosežna odločitev Družbe sv. Mohorja

Kdorkoli izmed rojakov in rojakinj se je letos kaj več ustavil v Celovcu, ve povedati, da je družbin dom in velik prostor okoli njega eno samo veliko gradbišče. Ukaz časa in potreba po samovzdrževanju sta prisilila Družbo, da gradi. Družbin Mohorjev dom ni doživel, vse od kar je bil postavljen v letu 1893, nobenih večjih popravil. Čas je mogočno fasado Doma že kar hudo zadel. Z ob časa jo je začel hudo razjedati. To je bil eden izmed velikih razlogov, da se je Družba odločila za njeno popravilo, glavni razlog pa so bile nove potrebe odnosno naloge, ki stoje pred njo ter jih mora nujno rešiti.

Tik ob Mohorjevi zgradbi je imela nekaj slovenska, danes pa italijanska družina iz Trsta, veliko, po bombnih napadih v drugi svetovni vojski hudo poškodovano hišo (1000 kvadratnih metrov). Ko je družbin odbor zvedel, da je ta hiša naprodaj, je v naglici nekaj dni najel 2 milijona šilingov posojila in kupil hišo. Družbi se je posrečilo, da nemško-nacionalne organizacije in ustanove za to niso zvedele. Če bi bile namreč zvedele pravočasno za to, bi čisto gotovo Družbi nakup tega prostora in hiše na njej zabranile, kakor se je bilo to zgodilo nekaj prej, ko se je Družba potegovala za nakup vetrinjskega gradu, da bi v njem organizirala slovenske srednješolske dijaške domove. Ko je Družba to hišo kupila, je bila delno v razvalinah in kolikor pa je bila še v zadovoljivem stanju za bivanje v njej, pa je bila polna strank, katerim je morala stanovanja nato odkupiti. Po daljših hudih pogajanjih je končno Družba uspela. Hiša je danes že podrti in na njenem prostoru gradi sedaj novo veliko petnadstropno poslopje. Pri tem ji je priskočila na pomoč z izdatnim posojilom celovška škofija.

Slovenski Slomškov dijaški dom v Celovcu
Na prostoru, na katerem je stala Prehtljeva hiša, zida sedaj celovška Družba sv. Mohorja petnadstropni slovenski srednje-

šolski Slomškov dijaški dom. Skupaj s starim Mohorjevim domom, postavljenim leta 1893, bo to velik slovenski verski in kulturni center Družbe sv. Mohorja sredi Celovca v skupnem obsegu 3.000 kvadratnih metrov.

Slomškov dijaški dom v Celovcu je, odnosno bo ostal izključna lastnina Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Družbin odbor in uslužbenci DsvM so priredili na letošnji praznik družbinih pokroviteljev sv. Mohorja in Fortunata romanje na grob škofa Antona Martina Slomška v Mariboru in mu v vroči molitvi priporočili gradnjo "Slomškovega doma". Ob tej priložnosti so se ustavili tudi na grobu velikega družbinega dobrotnika in gorečega širitelja DsvM p. Odila Hajnska na pokopališču pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. V tamkajšnji cerkvi je bila tudi koncelebrirana sv. maša za rajnega p. Odila, kakor tudi za vse druge njene dobrotnike, poverjenike in ude.

V kletih "Slomškovega doma" bo slovenska restavracija; v pritličju je tiskarna, knjigarna in trgovina z nabožnimi predmeti in papirjem ter pisarniški potrebnostmi ter končno dve veletrgovini, katere je Družba že oddala v najem. V prvem nadstropju bo kapela za slovenske vernike v Celovcu in za dijaštvo Slomškovih dijaških domov, dalje kuhinja z obednicami, dvoje zborovalnih dvoran; medtem ko so v stari hiši v prvem nadstropju družbine pisarne in poslovni prostori, pisarna slovenskega Dušnopastirskega urada, slovenskega Katoliškega delovnega odbora (KA), Krščanske kulturne zveze in Narodnega sveta Koroških Slovencev.

Drugo in tretje nadstropje nove hiše in drugo in tretje nadstropje stare hiše bo pa služilo za dijaške domove. V sodobnih, potrebam ustreznih prostorih bo lahko stanovalo 130 slovenskih dijakov odn. dijakinj. Tako bodo imeli za desetletja koroški Slovenci svoj moderni dijaški dom. Slovenski koroški starši bodo vedeli, kam in komu pošiljajo svoje fante in dekleta v vzgojo, da se ne bodo odtujili našim največjim narodnim svetinjam: veri in svojemu narodu.

Peto nadstropje, že visoko nad vsemi sosednimi hišami, pa je rezervirano za sestrski konvent odnosno za služkinje v Domu in kuhinji.

Slovenska gimnazija v Celovcu

Da bo to poročilo vsaj kolikor toliko popolno, še nekaj o Slovenski gimnaziji v Celovcu, ki je z lanskim šolskim letom zaključila svoje šestnajsto leto obstanka. V šolskem letu 1972-73 je štela 424 učenek in učencev, t.j. 212 fantov in 212 deklet. V družbinih dijaških domovih so jih vzgajali 207, in sicer 114 fantov in 93 deklet. Domovi so bili razdeljeni na tri hiše ter je bil Družbin obrat zagradel precej drag. Ko bo Slomškov dom dograjen, bo morala vzdrževati samo dve hiši.

Vzgojo vodijo v družbinih dijaških domovih pri fantih slovenski selajenci, vzgojo deklet pa slovenske šolske sestre.

Gospodarsko vzdrževanje družbinih dijaških domov je bilo silno težko. Letos je dobila Družba prvič 15.000 šilingov podpore, kar je bore malo za tolikšno število gojencev.

V kolikšno vzpodbudo je bila družbina odločitev, da postavi Slomškov dom, priča vpis dijakov na slovensko gimnazijo za prihodnje šolsko leto. Več kot razveseljivo je tudi za vse nas prijatelje Družbe po svetu, da se je za prihodnje šolsko leto (1973-74) priglasilo toliko otrok, da bo imela gimnazija v prvem letu tri vzporednice-paralele.

J. S.

Dopis z "Otoka"

II

Par rojakov od tu se je udeležilo otvoritve "Slovenika" v Rimu in splošnega romanja tja v dnevi 19. do 21. junija. Prijatelj piše, kako lepo je bilo, ko se je zopet v večnem mestu pod oboki cerkve sv. Petra in drugod oglasila slovenska pesem. Zbranih je bilo nad 2.500 Slovencev iz rodne domovine in zamejstva. Slovenci so se zopet postavili. Čudi me to, da ta potrebni zavod je vzbudil zunan med rojaki toliko nepotrebnega prahu in povzročil Cerkev doma in v tujini toliko nepotrebnega razočaranja. Hvala Bogu, razpršili so se temni oblaki, v večnem mestu pa stoji stavba. Na njej se blesti ime "Slovenik", v njej se bodo pa v bodoče vzgajali dolga stoletja zrel in sposobni teologi našega naroda iz vseh predelov sveta. Zamisel za slično ustanovo našega naroda je imel menda že v načrtu naš veliki kladivar kardinal Missia, za njim so se bavili z isto mislijo naši veliki možje Jeglič, Sedej, Rožman, Tomažič in drugi. Vsi so bili preobloženi z delom doma. Sedej z zgradbo novega semenišča v Gorici in s splošno obnovno cerkva in ostalih cerkvenih poslopij v njegovi nadškofiji po prvi svetovni vojni, Jeglič z zidavo škofijskih zavodov in prve slovenske gimnazije v St. Vidu nad Ljubljano, Rožman in Tomažič z gradnjo novih semenišč v Ljubljani in Mariboru, vse te tri velike šole je zaplenil najprej nacizem, po vojski ateizem in škofa v Ljubljani in Mariboru sta morala potikati bogoslovce po starih obrabljenih prostori. Ko je prišel nadškof Vovk sem ves dan in videl, da ni nikjer vojaštva. Pod noč zagledam gostilno in stopim vanjo. Naročim golaž, kruh, četrt vina in cigarete. Bilo je notri pet moških, ki so me sumljivo gledali. Hitel sem, da sem kar celo požiral. Plačam 5 lir potem pa hajd v gozd. Za nekim robom je stala slaba baraka. Ogledujem si jo: nobene žive duše. Sedem in zaspi. Ena noga je precej zatekla. Proti jutru jo zdrgnem in grem dalje. Snelo je noč in dan. Hodil sem vedno tako visoko, da sem videl približno kje je cesta. Če sem opazil kako hišo kje na samem v bregu, sem šel prosit hrane. Sem pa tja so mi dali zastoj, drugod sem pa plačal.

Bilo je pet dni bega za mano. Prišel sem na Selajoch. To je letoviški kraj, kamor so se hoteli vojaški učiti smučanja. Snelo ga je bilo več kot pol metra. Bil sem ves premočen, zmučen in lačen. Od daleč ogledujem, če je kaj nevarnosti. Nič. V neki vili je bila ena soba razsvetljena. Grem tja in potrkam. Neka ženska pride odpret in reče: "Naprej!". Notri je bil otrok, star kakih pet let. Ona mi prinese kavo in kruh na mizo, pa izigne v drugo sobo. Fantka vprašam, kam je šla mama. Pove, da je šla telefonirat v Toblach, da sem jaz tu. Potegnem nož iz rokava in stopim k nji, poslušam, kaj govori. Po italijansko je poročala, da ni nič novega, razen veliko snega. Ko je prekinila, sem ji zagrozil z nožem, če bi me javila. Je rekla, da jih je že mnogo šlo tu skozi in če se ne bojim da je na njenem skednju dosti sena da lahko grem gori spat. Dala mi je dve oedeji, rjuho in blazino in mi naročila, naj vstanem, ko bo še tema. Ko prinesem vse nazaj, mi da še kave in kruha, pa ni sprejela nič plačila. Spet hvala in Zbogom!

Naprej v gore tako visoko, da sem plašil divje kozle. Ves dan do desetih zvečer. V noči se nagнем malo niže in pridem do neke hiše. Bila je luč. Trkam in kličem. Možakarju, ki mi pride odpret, takoj povem, kaj sem. (Dalje prihodnjic)

Oglajajte v "Amer. Domovini"

OLAJSANJE PLACILA — Policaj piše listek za avtomobil, ker ni plačana na metru pristojbina za parkiranje v Mt. Clemens, Mich. Lastnik bo lahko plačal kazen kar na mestu, kot kaže napis.

moški pevski zbor, je jubilant Francelj s čistim, krasnim basom navdušeno pomagal pri petju pri mašah ob nedeljah in praznikih. Priredili smo več javnih nastopov slovenske pesmo med našo srbsko publiko. Pripominjam, da tudi Srbi so imeli krasen pevski zbor in dramski odsek in peli pri svojih mašah in priredili več pevskih in dramskih nastopov. Višek in krona vsega je bil telovadni nastop, kjer je nad sto telovadcev pod vodstvom Franceljina ob zvokih srbske dobrovoljske godbe izvajalo proste vaje. Bratje Sokoli, 10 po številu, so izvajali težek, a lep telovadni nastop "Naprej zastava Slave" in vse to odlično izvršili. Po končani telovadni akademiji so se vršili še razni športni nastopi: skok v daljavo, metanje kopij itd. Bilo je to na rojstni dan kralja Petra 6. septembra 1945. Tisti dan nas je obiskal dr. Miha Krek. Prav presenečen je bil mož nad našim veselim razpoloženjem in komandant taborišča, angleški kapetan je bil presenečen nad tako lepo uspelo akademijo v takšnih razmerah, v kakršnih smo bili takrat. Spominjam se dobro pok. majorja Debelaka Jankota, ko je po končani akademiji ves solzan hitel naproti Rozini, mu krepko stisnil roko in zaklical: "Francelj in fantje! Odlično je bilo, odlično! In več ni mogel naprej govoriti. Kmalu nato smo se preselili v dobro urejeno taborišče pod oljkami v Eboli pri Neaplu. Tam je naš Francelj zopet prepeval z nami pri sv. mašah v kapeli in na prostem pri ostalih pevskih in kulturnih nastopih. Sredi junija 1946 so pa začeli viharji časa nas razpihавati na vse strani in koncem aprila 1947 je bilo taborišče ukinjeno. V Milwaukee živijo še ostali bivši Eboličani: Miha Ivan Kunaver, Dimitrije Kralj-Kveder. Škoda prezgodaj umrlega Zoviča Marjana, katerega z nami pogumno prenašal gorje in užival z nami veselje, katerega ni bilo dosti. Njegova blaga gospa Olga pa deli z družinico vesele in žalostne dni tam. Vsem spredaj navedenim rojakom moje prav iskrene pozdrave in želim vsem prav dobro na duši in telesu na njihovi življenjski poti. Tebi, dragi Francelj, pa še mnogo srečnih, zdravih let v veselju in milosti božji v krogu svoje drage družinice! Bog Te blagoslovi!

V Chicagu je slično starost doživel zopet drugi Francelj iz "Novga mesta" doma, g. Sešek France. Tam blizu kot naš "Regerčan". Tudi njemu prav iskrene čestitke in iskrene želje, vse najboljše želje njemu in številni njegovi družinici. Gotovo je večkrat v mislih v letih njegove mladosti v Novem mestu na Trški gori in ostalih krajeh ob Krki pod zelenimi Gorjanci. V spominih je gotovo večkrat pri orkestru nekaj tako izvrstnega Prosvetnega društva Novega mesta. Gotovo so mu še živo v spominu velikani Novega mesta prošt Elbert Čerin, č. patri frančiškani: Akvin, Atanazij, Otokar, Severin, Ciprijan, prof. Azman in nebroj drugih. V spominu so mu gotovo še veseli šaljivi dovpti muzika Hladnika Naceta, originalov Štemburja, Vindišarja in ostalih prebivalcev starega, a veselega, zdravega Novega mesta.

Za enkrat zadosti, pa drugič kaj več! Prav iskren pozdrav Regerčanu, Tonetu in Juretu s hriba, Vrhenskemu Tinetu, Gregorju, Mihotu iz Jambrovec, Stajerskim Čehom in vsem sodelavcem in bralcem Ameriške Domovine ter vsem rojakom po zemeljski obli pošilja slehernemu prav zvrhano mero.

Bog živi!

Peter Selak

Dobra zemlja

Od 451 milijonov akrov obdelane zemlje v ZDA je res dobre le 343 milijonov akrov.

Knjižni dar DSVM za prihodnje leto

Mohorjane po ZDA in Kanadi bo gotovo zelo razveselilo, če jim sporočimo, da je tisk vseh knjig za prihodnje leto že končan; le nekaj je še dela pri Kolidarju. Družba želi vse storiti, da bi imeli mi njen knjižni dar v rokah za božične praznike. Zato taka hitrica. Kdor torej še ni naročil mohorjev, naj to stori takoj.

ZA SMEH

Na hodniku sodišča so se zbrali moški, vsi obtoženi očetovstva. Dogovorili so se, da bodo na sodnikovo vprašanje, kdo je oče, vsi odgovorili: "Da, oče sem jaz." Tako bodo sodnika zmedli in bodo vsi oproščeni.

Sodnik pokliče prvega:

"Ste vi oče?"

"Da, oče sem jaz."

Sodnik gre takoj na hodnik in reče ostalim:

"Vsi greste lahko domov, očeta smo našli."

Že precej okajena vinska brata se pogovarjata. Prvi dopoveduje drugemu:

"Od sestre sem prejel telegram, da je rodila, pa nič ne pravi, ali fantka ali punčko. Tako sedaj ne vem, ali sem stric ali teta."

"Katera žival učka največjo starost, Tonček?"

"Krava, gospod učitelj!"

"Po čem tako sodiš?"

"Po govedini, ki jo prinese mama od mesarja."

V časopisno posvetovalnico je poslala dekle vprašanje: "Kaj naj storim, ker pride moj fant na vsak sestanek neobrit?"

Odgovor se je glasil: "Poskušite priti enkrat na sestanek točno!"

MALI OGLASI

Hiše Naprodaj

ARROWHEAD AVE. blizu E. 185 St. \$16,500, ena spalnica in klet.

KILDEER AVE. \$19,900 štiri spalnice, velik lot.

ST. JEROME FARA, hiša za dve družine, samo \$21,900.

NEFF RD. hiša za dve družine 6-6, samo \$31,000.

HOOVER AVE. zidan bungalow, jedilna soba, garaža za dva avta.

EUCALID — zidana hiša za dve družine, petnajst let stara. \$45,900.

GEORGE KNAUS REALTOR

819 E. 185 St. 481-9300 (158)

Kupim!

Prešo za grozdje

v dobrem stanju.

Kličite po peti uri.

531-9540

(156)

Lastnik prodaja

hiša, šest sob spodaj, in tri opremljene sobe zgoraj, štiri shrambe, dve velika podstrešja, klet in dve garaži dve kočice, sadna drevesa. Sprejememo zemljiški kontrakt, blizu sv. Vida. Kličite 481-1327 ali 391-8123.

(158)

Stavbne parcele naprodaj

3 stavbne parcele naprodaj na enem prostoru 92 x 199 čevljev, pripravljena za gradnjo, zraven Highland Rd., je ugodno naprodaj. Kličite 761-1342 med 6. in 7. uro zvečer.

(158)

V najem

Pet sob in kopalnica, spodaj, furneze, za odrasle, na Bliss Ave. Kličite 361-5426

x(mwf)

MALI OGLASI

INCOME BRICK: 3 suites, 1 store front, fully occupied, good return on your investment.

YAKKEL REALTY
944-5440

x(w)

Kupimo

ali bi vzeli v najem hišo za 2 družini na E. 62, E. 66 ali E. 67 St. Kličite 881-8358 od 8. do 12. ure zjutraj.

(158)

Rooms for rent

6 rooms down, newly decorated, steam heat, E. 45 St. Call after 3 p.m. 391-9758.

(160)

Hiša naprodaj

Zidana hiša, 3 spalnice, dvojna priključena garaža na E. 216 St. \$45,000. Kličite 946-6166 med 1. in 4. uro pop.

(158)

V najem

tri kompletne opremljene sobe, utilitete plačane, svoj vhod. Kličite 391-8123 ali 481-1327.

(158)

Lastnik prodaja

Hišo, v E. 185 St., okolici, zidana, za eno družino, blizu šol, bus in trgovin. Kličite od 3. do 7:30 zvečer 486-6540.

(163)

V najem

Oddamo 2 sobi in kopalnico, porč, za žensko. Na 1096 E. 67 St.

381-6792

(156)

Help Wanted — Female

HOUSEKEEPER

Live in. To stay with elderly lady for eight hour shift in suburb of Cleveland, O. \$50 per week, room and food, gaes 30 to 60. Call 9 AM to 5 PM. 232-3880 (156)

Male Help Wanted

Porter Help

Part time or full time. For information come to Grdina Bowling Lanes, 6017 St. Clair Ave. or call Johnny Tratnik 361-9398.

(x)

Gradbeni delavci

Izkušeni v gradnji kanalov in drugega dela pod zemljo, najmanj 3 leta izkušnje. Dobra plača in obrobne koristi. Javite se prosim na: Box 123, American Home, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

(x)

Delo za moške

Iščem delavce za pomoč k barvanju hiš, polna ali delna za poslivev. Kličite zvečer 692-1069.

(158)

HELP WANTED.

General Office Work

Typing, knowledge of Slovenian. Short hours. Call 431-0628

(x)

HELP WANTED

Couple, mature, live in. Woman for housekeeping and cooking, man for yard and handyman work. Man can be employed elsewhere. Own apartment in country home. Salary. Vacation. Call 256-8631 Collect

(156)

BORING MILL

Vertical, bullard, experienced on medium and large size castings and weldments. Must do own setup, day shift. Apply in person after 8:30 a.m.

Columbia Electric Mfg. Co.

4519 Hamilton

near St. Clair, 45th St.

(157)

IŠČEMO URADNIŠKO MOČ

Ameriška Domovina išče zanesljivo uradniško moč, moškega ali ženskega, z znanjem slovenščine, angleščine in tipkanja. Nastop službe takoj. Oglasite se osebno ali pismeno.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Avenue

Cleveland, Ohio 44103

431-0628

RAZPOROKA

ROMAN

Spisal PAVEL BOURGET — Prevedel A. KALAN

"Jaz ji nadomestim drugo," odgovori oče. "Pod mojim vodstvom bo napredovala v resnici, ti jo pa hraniš s slepili in jaz se vsled svoje prevelike vestnosti nisem temu ustavljal. Že danes vidim, kako sem se zadolžil nasproti onemu, ki se pozneje poroči z njo, ako bi ji kedaj vtiski njene mladosti zopet oživel in bi jo ločili od njenega moža..."

"Ti jo torej oropaš njene vere..." reče Gabrielle. "Toda vero vzeti človeku brez orožja, to je hudodelstvo, Albert, strašno hudodelstvo."

"Ali misliš, da ni oni kriv hudodelstva, ki ji je dal vero?" zavrne jo Darras. "Pazi in ne vzbujaj v meni te misli, ki me je tolikokrat mučila: da namreč proti resnici nobena obljuba ne velja, da bi torej ne bil smel nikoli obljubiti kar sem obljubil... Toda ne!... Kar sem rekel, držim pod pogojem, da tudi ti spojuješ, kar si obljubila. Pomni, jaz nečem nikdar več poslušati govorjenja o cerkveni poroki, nikdar več! Kakoršnega si me vzela, tak ostanem, če ti držiš svojo besedo, držal jo bom tudi jaz; če se pa kedaj izneveriš dani besedi in res odideš, storil bom, kar sem ti povedal."

"Ali tudi sedaj prav pred prvim obhajilom?"

"Ona ne pojde k obhajilu," odgovori trdo, "in to bo še najboljše. Toda dovolj!" Pogledal je na uro in dejal: "Četrt na tri; mene čakajo v pisarni. Ko se vrnem, upam da se boš že zmočila. Z Bogom!"

Prvikrat, odkar biva v tej hiši, je odšel, ne da bi bil poljubljen ženo na čelo, ne da bi jo bil pogledal. V svoji razburjenosti, v kateri se mu je združilo vse trpljenje zadnjih dni, je izgovoril zelo pikre besede in jih ni obžaloval. Šel je v malo dvorano, vzel vrhno suknjo in klobuk. Ostal je tam dalje časa nego je bilo treba v nadi, da se Gabrielle premisli in pride k nje, mu prosi ga, naj ne gre tako iz hiše. Toda nje ni bilo. Zaželelo se mu je v hipu, da bi se on vrnil k njej, a ta želja ga hitro mine. Spomni se nekaterih besed, ki jih je izgovorila nesrečna žena v svojem obupu in takoj mu zakrčne srce. Na misel mu pridejo besede: "Nisva imela pravice jo ineti" in glede družinskega življenja: "Jaz nisem tvoja žena, veš, nisem..." Rekel si je: "Ako sedaj trdo ne nastopim, kam pridemo! Treba da vidi, kako sem nezadovoljen, da mi zopet zlova ne prične." Nato zapusti hišo in gre naravnost v pisarno, kjer ga je res čakalo več ljudi z nujnimi posli. Toda četudi je bil to popoldne s posli preobložen, četudi je moral zelo mučiti svojega duha pri stvareh, pri katerih je bilo treba skrajne tehnične točnosti, vendar se mu ni polegel vihar v njegovi duši. Poslušal ljudi in jim odgovarjal, pa vedno ima pred očmi podobo svoje žene, kako je smrtno razburjena in to vsled njegovih nespravipljivih besed. Tesno mu je bilo pri srcu, kri mu je plula v vročini, v prsih ga je peklo, sploh je popolno obnemogel. Toda če se je le spomnil, da morda najde doma zopet isto upornost, da se mora boriti zoper isto versko manijo, vojskovati se s trdovratno željo po poroki, ki je žaljiva za njegovo preteklost, prevzel ga je zopet gnjev, kakor se je nedavno kazal v njegovih očeh, v njegovem vedenju in v njegovih sovraštvu polnih besedah. Neznosno mu je bilo: Njegova Gabrielle, ta nežna ljubljanka njegove prve mladosti in oboževana tovarišica njegovih dozorelih let, se je iz-

gubljala v oni cerkvi, ki je bila njemu poosebljena zmeta, laž in krivica. Bal se je, da kakor hitro se vrne domu, se zopet prične ta neznosni in nerazrešljivi razgovor; čutil je zagotovo, da on še bolj kruto nastopi, isti čas pa je čutil, da ga je sram, čutil je očitane, da je žalil svojo drago prijateljico, vsa taka čustva so ga razburjala. Ta vihar nasprotujočih si misli, ki so begale po njegovi duši, je bil tako silen, da je sklenil pomiriti ga, preden se vrne domov. Zato se je vračal domov peš iz l'avenue de l'Opere do la rue Luxembourg počasi in po stranskih potih čez la place de la Concorde, des Invalides na trg de l'Observatoire, zavlačujoč tako pot domov, kamor ga je pa vendarle gnalo.

Bila je že davno ura šest, ko je pozvonil pri glavnih vratih svoje hiše. Ozrl se je na hišo, kakor nedavno Gabrielle, ko se je vračala od P. Euvrarda, polno otožnega hrepenenja po sreči, ki je še mogoča, ki pa je v veliki nevarnosti. Zato pljen v skrb, kako ga sprejme, ni nič opazil, kako čudno ga je gledal sluga, ki mu je odprl vrata. Šel je v svojo sobo, kamor pa žene ni bilo, kakor je sicer vselej prišla in ga spraševala, če kaj potrebuje. Zato pa je hotel iti sam k njej ter ji pokazati, da nima nobenega srda proti njej. Vstopi zato v malo dvorano, kjer bi morala biti. Toda tudi tu je ni bilo. Potrka na vrata spalne sobe. Tudi tukaj je ni več... Ali ga morda pričakuje v njegovi pisalni sobi? Ne, tudi ta je bila prazna... Brez dvoma je Gabrielle zgoraj pri hčerki v učni sobi. Darras gre po stopnicah v drugo nadstropje; prestraši se pa, ko vidi, da je tudi učna soba prazna, da ni nikogar ne v hčerki spalnici, ne v sobi vzgojiteljice... Povsem je mogoče, da je Mme Darras šla z doma s hčerko in učiteljico. On pozvonil. Isti sluga, ki mu je od-

prl hišna vrata, prihiti k njemu, in sedaj se Darras ni več varal, ko je slugi pogledal v obraz. Nekaj posebnega se je moralo zgoditi. Obšla ga je strašna slutnja, vendar kakor je vedno varoval Gabrielle, tudi sedaj ni vprašal naravnost, marveč splošno in mirno, da bi vsaj pred služabniki prikriil dramo, ki se razvija med njim in med gospo.

"Kedaj pa je odšla gospa iz hiše?" vpraša.

"Ob treh, ob treh in pol," odgovori sluga. "Jaz sem šel voza iskat. Moral sem celo na koledvor Montparnasse, da sem dobil voz za prtljago."

"Pokličite mi sobarico!"

"Ta je odpotovala z gospo," odgovori služabnik.

"A tako," reče Darras. — Sedaj ni več nobenega dvoma: voz za prtljago... v spremstvu sobarice, hčerke in učiteljice... Gabrielle je vresničila svojo grožnjo in je ubežala! — Imel je še toliko poguma, da je vprašal malomarno kakor za kako vsakdanjo stvar: "Ali so imele dovolj časa vse pripraviti?"

"Sobarica in vzgojateljica sta vse pripravili," odgovori sluga. "Bili so štirje zaboji. Poma-

gal sem jih vozniku spraviti na voz; velik kovčeg, dva mala in potno torbo od gospe."

Tedaj Gabrielle je ubežala, ubežala s svojo hčerjo, z njegovo hčerjo!... Tako ga je potrla ta nepričakovana novica, da je bil kakor mrtev in da ni ničesar naprej pozvedoval. In kako naj bi tudi pozvedoval, ne da bi izdal skrivnost svoje rodbinske krize? Dejal si je, da to ni mogoče, da se mora vrniti, ker kamor se je namenila, da se skrije, tam ne bo mogla prenašati misli, v kakih skrbah da on živi. Sploh pa ni odšla, ne da bi mu bila kaj pisala. Begal je po sobah in iskal po miznicah kuverto s svojim naslovom, ki jo je gotovo kje pustila. Žena se ne ukrade kar tako z doma, kakor kaka hudodelnica, ne da bi mož vedel, odkod da dobi poročila in kam naj jih pošilja. Toda on ni našel ničesar. Zaman je prebrskal vse papirje v svoji pisarni in na pisalni mizi v mali dvorani, kjer je stanovala Gabrielle.

(Dalje prihodnjič)

Vse blizu morja

V pokrajini Nova Skotska v Kanadi ni kraja, ki bi bil od morja dalj kot 35 milj.

HOWARD HENRY BAKER — Se predno je postal neke vrste televizijska zvezda tekom zasliševanja o Watergate aferi pred senatnim odborom v preteklih mesecih, je bil sen. Howard Henry Baker znana osebnost. Leta 1968 je sodeloval kot mlad, svež obraz pri Nixonovi volivni kampanji (na gornji sliki skupaj s kong. C. McGregorjem iz Minnesote in G. Bushem iz Texasa in guv. J. Volpijem iz Massachusettsa. Na levi (v sredi) ga vidimo pri poroki z Joy Dirksen, hčerko pokojnega senatorja iz Illinoisa leta 1951, na desni z ženo, hčerko Cynthia in sinom Darekom Dirksenom, spodaj na levi s tatom, pokojnim senatorjem Everettom Dirksenom in na desni s sen. H. Scottom iz Pennsylvanije, ki je nasledil sen. Dirksena kot vodnik republikanske manjšine v Senatu.

Watergate zasliševanje ga je še bolj potisnilo pred oči javnosti

MAPLE HEIGHTS POULTRY & CATERING

17330 Broadway

Maple Heights

Naznanjamo, da bomo odslej nudili kompletno postrežbo (catering service) za svatbe, bankete, obletnice in druge družabne prireditve. Za prvovrstno postrežbo prevzamemo popolno odgovornost. Na razpolago vseh vrst perutnina. Se priporočamo:

ANDY HOCEVAR in SINOV

Tel.: v trgovini MO 3-7733 — na domu MO 2-2912

- OGLASUJTE V / AMERIŠKI DOMOVINI /
- PRIPOROČAJTE / AMERIŠKO DOMOVINO /
- SPOROČAJTE / AMERIŠKI DOMOVINI / OSEBNE NOVICE
- DOPISUJTE V / AMERIŠKO DOMOVINO /
- SPOROČAJTE PRAVOČASNO SPREMEMBO NASLOVA
- PORAVNAJTE PRAVOČASNO NAROČNINO

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

431-0628

TEZAVNA JEŽA — Bruce Stevens, oskrbnik in trener morilnega kita Samu v Sea World of Ohio, je svojega gojenca zajahal (zgoraj) in se podal z njim v globino, pa nato zopet iz nje.

